

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ ความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรปากพนัง จำกัด ที่มีผลต่อ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดย

นางสาวชรีญา เพ็กกิม

ตุลาคม 2544

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง (1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมของสมาชิกสหกรณ์และบทบาทของสหกรณ์การเกษตรปากพนัง จำกัด (2) คุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรปากพนัง จำกัด (3) บทบาทของสหกรณ์ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรปากพนัง จำกัด (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรปากพนัง จำกัด ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ systematic random sampling ได้ตัวอย่างจำนวน 100 คน จากแบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (spss/PC)

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 53.63 ปี และได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน/ครัวเรือน เป็นสมาชิกสหกรณ์มาแล้วเฉลี่ย 10.85 ปี จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเฉลี่ย 4 แหล่ง ได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุดร้อยละ 99.00 มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ของที่ดินเพื่อทำการเกษตรเฉลี่ย 16.34 ไร่ รายได้ของครัวเรือนสมาชิกเฉลี่ย 527,019.00 บาท/ปี ประกอบด้วยรายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 453,537.00 บาท/ครัวเรือน/ปี ได้รับรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 73,482.60 บาท/ครัวเรือน/ปี ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนสมาชิก 290,728.50 บาท/ปี ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในภาคการเกษตรเฉลี่ย 8,152.63 บาท/ครัวเรือน/ปี มีค่าใช้จ่ายภาคการเกษตรในการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 183,262.00 บาท/ครัวเรือน/ปี มีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรในการซื้ออาหารเฉลี่ย 35,130.00 บาท/ครัวเรือน/ปี มีค่าใช้จ่ายนอก

ภาคเกษตรในการใช้จ่ายอื่นๆ เฉลี่ย 71,987.36 บาท/ครัวเรือน/ปี มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 237,241.00 บาท/ครัวเรือน/ปี

สำหรับบทบาทของสหกรณ์ด้านธุรกิจสินเชื่อ พบว่า สมาชิกใช้บริการเงินกู้ร้อยละ 71.00 สมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์เฉลี่ย 69,000.00 บาท มีภาระหนี้สินเฉลี่ย 80,130.00 บาท มีมูลค่าหุ้นในสหกรณ์เฉลี่ย 24,000.30 บาท สมาชิกกู้เงินประเภทระยะสั้นและระยะปานกลาง วัตถุประสงค์ในการกู้เงินเพื่อการผลิต ส่วนความสามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดระยะเวลา คิดเป็นร้อยละ 54.93 สมาชิกฝากเงินกับสหกรณ์คิดเป็นร้อยละ 42.00 ธุรกิจซื้อ สมาชิกที่ใช้บริการธุรกิจซื้อกับสหกรณ์คิดเป็นร้อยละ 45.00 สมาชิกซื้อสินค้าเฉลี่ย 43,999.16 บาท ส่วนใหญ่ซื้อสินค้าประเภทปัจจัยการผลิต สาเหตุต้องการอุดหนุนสหกรณ์และต้องการเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ นอกจากนี้ธุรกิจขายพบว่าสมาชิกขายผลผลิตกับสหกรณ์ร้อยละ 15.00 เป็นจำนวนเงินเฉลี่ย 4,988.50 บาท สมาชิกกับธุรกิจขายกับสหกรณ์น้อย เนื่องจากสหกรณ์ไม่รับซื้อสำหรับธุรกิจการศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ พบว่าสมาชิกได้รับบริการการร้อยละ 75.00 จำนวนในการรับบริการเฉลี่ย 2.48 ครั้ง สมาชิกส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสหกรณ์โดยประธานกลุ่มเป็นผู้ให้ข่าวสารทางการเกษตรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้พันธุ์พืช

คุณภาพชีวิตของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรปากพนัง จำกัด จาก 39 ตัวชี้วัด พบว่ามีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 31 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 79.49 ของตัวชี้วัด จปฐ. และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 8 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 20.51 ของตัวชี้วัด จปฐ.

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของสหกรณ์การเกษตรที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตพบว่ามีตัวแปร 4 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ รายได้ภาคการเกษตร, การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่ง ($\alpha = 0.01$) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.00004, 3.124 ตามลำดับ และ การใช้ประโยชน์ของที่ดิน, ธุรกิจซื้อ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ($\alpha = 0.10$) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.30, 0.00004

ปัญหาในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร พบว่าสหกรณ์ต้องอาศัยเงินทุนเงินกู้จาก ธกส. และกรมส่งเสริมสหกรณ์สมาชิกส่วนใหญ่เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อต้องการกู้เงิน และมีปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกและดอกเบี้ยค้างชำระพนักงานขาดประสิทธิภาพในการทำธุรกิจของสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังมีน้อย จึงดูแลแนะนำส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิก

ABSTRACT

Abstract of thesis submitted to the Graduate School Project of Maejo University for partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Cooperative Economics

ROLES OF PAK PHANANG AGRICULTURAL COOPERATIVE LIMITED
AFFECTING IMPROVEMENT OF THE MEMBERS' QUALITY
LIFE, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

By

CHARINYA PEKKIM

OCTOBER 2001

Chairman: Associate Professor Prayong Saiprasert
Department/Faculty: Department of Agricultural Economics and Cooperative
Faculty of Agricultural Business

This study had the objectives to study 1) The personal characteristics and socio-economic status of the members and roles of Pak Phanang Agricultural Cooperative Limited 2) the quality of life of the members 3) effects of the cooperative's role on the members' life quality improvement, and 4) problems of the cooperative's operation in the opinion of the members and suggestions their for resolution problem solving. The respondents were 100 members of the cooperative selected by systematic random sampling procedure. The data were collected from interview forms designed in accordance with the objectives of the study, and were analyzed by means of the Statistical Package for Social Sciences (SPSS/PC⁺).

It was found that most of the members were male, with an average age of 53.63 years, and had finished primary school. Their average number of household members was 5 people, and most of them had an average of 10.85 years membership in the cooperative. They had 4 information sources on average and 99.00% of the information

was from television. The average cultivating area per household was 16.34 rai's. The average annual family income was 527,0190.00 baht/year, where 453,537.00 baht/household/year was from farming and 73,482.60 baht/household/year was from off-farm income. The total farming expenditure was 290,728.50 baht/year, 8,152.63 baht/year was from cropping and 183,262.00 household/year was from animal raising. Off-farm expenditure food and others had the average amount of 35,130.00 baht/household/year and 71,987.36 baht/ household/year, respectively. The average net income was 237,241.00 baht/ household/year.

In the aspect of the cooperative's role, it was found that 71.00% of the members borrowed an average amount of 69,000.00 baht. The average debt per member was 80,130.00 baht while their average share capital value in the cooperative per member was 24,000.30 baht. Members borrow money, both short-term and medium-term from the cooperative. Their major objective of borrowing was for agricultural production. 54.93% of the members were able to pay debt on the due date, 42.00% of members deposited money to the cooperative, 45.00% of the members used the cooperative's purchasing service with an average of 43,999.16 baht per member. Most members purchased production inputs, with the intention to support the cooperative's operation and to get dividend proportionate to their purchasing. In the cooperative's selling business

10% of the members sold their produce with an average value of 4,988.50 baht per member to the cooperative due to no provision on selling business to the member. About 75.00% of the member had received the cooperative's training and career extension services with an average of 2.48 times per member. It was found that most of the members received agricultural information from group's chairman about seed improvement.

In the aspect of the quality of life of the members household, 31 out of 39 indicators or 79.49% were in acceptable standard, while 8 indicators or 20.51% did not reach acceptable standard.

In the aspect of effect of roles of the cooperative on the improvement of the member's quality of life. It was found that 4 variables had the significant relationship: farming income, and training and career extension services had very highly significant

relationship ($\rho_c = 0.01$) with the coefficient values of 0.000004, and 3.124 respectively. Land utilization, and selling business had highly significant relationship ($\rho_c = 0.10$) with the coefficient value of 0.80 and 0.00004, respectively

In the aspect of operational problems of the cooperative, it was found that the cooperative depended on a loan from Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives and the Cooperative Promotion Department. Most of the members had their major objective to borrow money. The member was not able to pay debts and unpaid interest, the managerial staff have low level experience to run business. And there were too few cooperative extension officers to take care of the services.